

A

191
—
—
VII.

A Debreceni dioputa
mésdata

1-36 számot lap (36. l. nre)

Az R. N. K. Akademiája Kólossor
Firkjához 3. m. Rinyvón

Jelzet: Kér. 1092

~~L. 1. 1. 1.~~ AD. 17. Nov. 1092.

Mobile vincendi Deus et patientia, vincit
Qui patitur, si vis vincere vice pati.
Symbolum.

Konwinski Pignus

Anno 1760 Die Febr. 18 ex
pio erga Ceterum zelo Spectabili; H:
Civis Andreas Bodor Alterationes Das
inter Personas intranspecificatas, sed
NB faceret Dib. offert, ad fuit
p. t. Dib. tran-
cipus Kolg

56 III 1.

Colleg. Vntr. Caucig

V. 11. 21.

M. 253

UNITARIUS
KÖNYVTÁR

Debreceni Disputatio 3

V E T E L K E D E S E K.

(1579.)
Elsőben is a vetélkedésben lévő bizonyos
Személyeknek nevei.
Peter Püspök, Varga Ferencz, Dekány. Ca-
rianus János, György Cardinal, Olof Do-
ctor, Vicarius Pál, Phylep Biro Gal Biro
Mathe Biro.

PETER PÜSPÖK. Oh Boldog-
ságos Sz: Háromság! a te Sz: Fiadért hálá legyen
néked. Hogy Engemet szegény nyavajás Bűnös
ilyen igen jó szerentsével szerettel, ez világon gaz-
dasággal látogatál; bővölködom mindennel; és mi-
keppen az szép halatska az vízben, melly nagy gyönyör-
rű helyben él; itt e Világon én is szíven azonképpen
élek. Kirem nevem olyan nagy van, hogy majd a me-
bólt Alexandernek sem volt nagyobb. Bizonyára ha
az állapotomat megtekintem, akarmelly Királlyal
is boldog vagyok. Mert neki az Ország a gongya va-
gyon, Hadra gongya vagyok, énnekem semmi a fe-
le gondom nincs. Csakok beszéllek Valamit Vasam-
a vak Parasztának, és Heteczaka ostán csak
nyunkom. Felcsigem szép gyönyörű vagyok, gyerme-
keim

UNITARIUS
KÖNYVTÁR

4
keim is fejek vadnak, ilek mint (a) Ur, de majd fe-
megyek a kertben. Omie ostan a' halas tohoz ballagok
míg az ebédet készít a Szakáti. De mitsoda tsengést pen-
gést hallok, [az gondolom hig Cardinal György Uram jó, mert a
paraszt nem jár olyan tsengéssel pengéssel.] Hamar te Dekány lass
ki. Dekány. Emeletem úgy tetszik Uram hogy Cardinal György
Uram jó mert Urad felől nagy port lárok, a por alatt egy diélné
negy fep látat, a korsi elöt, de ugyrezsik hogy a' Papi süveg nem
Papista módon áll a fejében; Peter Püspök. De jo Dekány
mikeppen áll a Papista Pap fejében a karmas süveg, hogy csak
az süveg állásbol is meg tudod válogatani a Papista Papokot a'
Luther Papoktól. D. Meg h' hidozte te Uraságod, hogy a' Lu-
ther Papoknak olly dalin áll az süveg a fejekben, mint a hajlat
(nestes) kalpap a vitézlő embernek fejében, de az fejeny Papista Pa-
poknak gyakorta még a' szélis ki fujja fejeikből, Ostan az is ve-
tük ekimben mü Parasztok, hogy a' mostani Pradicat orok a'
fep garda Asszonyra, s kotsira igen fagytnak, es a jo lora,
kit bizony dolog hogy igen orol az kover. Peter Püspök
No nagy bekét most a fele beszédnek, mert a kapu meg zöldü-
le tekent ki. Dekány. György Uram volt, akit a' por alatt
látam. György Gardinal. Egességgel Nagos Ur, Isten
adjon jo napot. Nagos, mint vagyom Nagos, haza nepe?
Peter Püspök Te is legy egészen szerelmes Ur, s ka-
rátom, mint vagy, hogy vagy, termere a' szélis. En

Isten

5
Isten akaratyabol egészen vagyok mellyet kegyelmednek is. Egyre
2. Uramnak is kegyanak. György Gard. No ha dd járjek
a szélis, bizony a külső gondom is nagyobb annál, olly dolgot
most melly bizony nem eset sohas Magyar Országban Peter
Püspök. Mi dolog a' Sz. Lelek Istenert? Nam ugyan el hülék
bele, mint ha egy cseber jeges vízzel öntöttek volna agyon.
György G. No Istenemre mondom, a mint hozzánk fordak, el
felejtünk velünk az Sz. Lelek Istenert. Peter Püspök Az is
még lássuk ostan, de midolog nagyon, mond mer az Istenert?
Nam ugyan nem lehetek jóra belé. György G. Ez hogy ne-
tudom Edeleyben mitsoda Eretnek Doktor jó, azt Blandra-
ta Györgnek hijak, Isten el vesztette volna (a) azt mondta,
hogy csak egy az Isten, Es David Ferenczet is el hajtotta
(melleje) haj bizony el vesztünk! Jnr so ha Prophecia nem volna,
de meg látam Nagos. Idogy igen nagy fejevent vallomk,
mert minnar az en Megyemben is vadnak ollyak kik (mel-
leje) állottak, es ugyan azt mondogák, mintsen a' Haromszög a'
Bibhiában. Bizony mondom Peter Püspök, hogy ugyan
meg alarek a vér bennem, s az inam is alig bír, mit kell
telekednem? Indogya-e azt Vicinus Uram György Gard.
Indogya s az oka nemis ett bánatában, mert egy Paraszt (kiter)
horája ment volt s (ez) azt kerdette vane a' Sz. Haromszög az
Bibhiában, meg irva hogy meg nem mondhatta neki, meg pi-
rongatta a vak paraszt, es ugy ment el tolle, mostan minnar

4-122 egy hitván sült paraszt

majd ki bocsátam az Convocatoriát. György Cs. Nő üll
 fel Rots is Isten hozzád Uram. P. P. Isten veled is. ^{azt}
 Convocatorié. Az egy Istenöl ki Atya, Fiú, és Sze-
 lek békefegyveret kevének kegyelmezeknek, az az Fiú által
 a Jesus Christonak általl. En ki vagyok Peter Pápa
 A Romai Damasus Pápnak Tája. Oremus Barátunk
 társ, az Sz: Háromságunk aláatós Szolgája, Felföldi
 és alföldi Pápának kegyelme Ura, és Püspök. Itt Debe-
 zenben a Romai Szelekek helyi tartója. Hargyom es pa-
 xantolom az Felföldi és Alföldi Pápoknak. ki ke velem egye-
 remben az Sz: Háromságunk felelőse, hogy ezen leve-
 lenél látom. minnyájan egybe gyűllyeték, mért mástán vala-
 mi éretnekek támasztanak Erdélyben, deik a háromság Istent
 mért tagadták, és immár nagy sok Pápok és embereket (is)
 eláltattának és mostan utam valnak, s egyeneven miné-
 ink akarnak jönni és ugyan meo akarnak velünk disputál-
 ni, mért mind yarást mindenkejedelen nélkül. Na az akar-
 játok hogy valami bűntetés ne essék rajtatok, el jöllyeték
 Mostan pedig semmi disputationa való materiát nem ink
 ki mért velem, hogy eleg tőrtöt haza azok tsak győ-
 zük ragmi, most felek rajta, hogy ez utal mindenkeink me-
 allapottja alá ne essék, mind az ált al meo ne ijedsyetek,
 hanem erössen tártoljátok, és minnyájan hozzám halga-
 latok, az Sz: Háromság nagy véselyen (hogy) meg disputál-
 lyatok velük és ha a Biblia nem fog, mind yarást Pápi
 atkómmal meg atkozom, és ugy is miénk leszen a nye-
 resseg

resseg. Mért hallottam hogy a régi Pápok mondoták, hogy mikor
 a misevel az ördögöt el nem űzhették, tehát Tymien illat-
 tal fortanak hozzá, és nagy kegyeték el. Mért tudjátok
 (mért) hogy aminemű illatya s. háfna volt a Tymiennek
 a Misen (s. ördög űrésben), éppen olyan erője leszen az
 én Pápi atkómmal is azok előtt. No legyetek ügyesek
 Peter Pápa. Bezeg: véletlen dolgozót rajtatok. Felső-
 Isten kevének volna meo gondolni? Scha bizony nem gondolt
 volna felölle, hogy az Sz: Háromság emberi találmány legyen.
 En azt tudtam már hogy színter meo tífut az Istennek A-
 nya Sz: egyháza. De hallode te Dekány. Dekány. Hallom
 Uram. Peter Pápa. Ezt a kús levelet hordozd el mind a
 Felföldi és Alföldi Pápok között, az én birodalmam alatt
 valóknak, és mond meo ugyan feovalis, (hogy) igen siessenek
 és ide gyűllyenek, mentől hamarab lehet, mért meo bün-
 tetem őket. Dekány. Meo mondom az onkeppen, Peter
 Pápa Meo mondit, tehát talam azt velük, hogy tsak azért
 hivatom, hogy meo vártam őket, (de) az ad most bűntetés-
 lyenek, mért más dolgozót rajtatok most előtt ink. Minny el ne
 mulass. Második: Tselekedet.

Peter Pápa. Taj jaj Uram Im színter most élhetek
 vala kedvem szerint, a Királynál is im melly kedves va-
 lók, Oh melly álbatat látni volt az szerint se! Bátor m-
 káb schá né tanultattam volna, hogy sem mint ált en
 küffes se esek rajtam. Igó. Magyar országban tartotok,
 nallamnál nem tartnak vala, (s) azt Szégyellem hogy en
 azt

azt e példában nem vettem vélt. mert bizonyos^{hogy} azt a hit van Vor-
ga kezdti fölememre bairni, mert igen éles elméje van. Más
az hogy kívánt ha a Dialektica mellől el állatnak. Soba bizony
már az G. Házasságát mecht nem bizonyítottuk, mert a mi
Eltünk s. Luter Márton o maga is meg vallotta, hogy
Fümbéri találmany (es hogy a G. Házasságát) De az
mint látom a Vicarius Pál kotsija ez a ki nagy sebesen
jö. Vicarius Pál. Egészeged kegyelmednek, Nagyságos
Uram Peter Papa. Jó adomány. Isten Kegyelmednek. Bez-
zedh igen eljötték, lám mind el izzadtak a Lovak.
Vicarius Pál. Kérdeke van, az miért ilyen igen jöttünk.
Elsőben mert te Házasságod hadia, hogy hamar jöthünk
és jelen legyünk, azért mentől serényebben lehet egy jö-
nek a Papok o maga o király is jelen van. Második
oka. Mert a Papok után két vagy három melly földet jö-
nek az Erdélyi Eretnek Beszárkai, és ma bizonyos
ben képrek Veltünk, mert a Királytól levelek, nagyon
zolla, hogy mecht kell Disputálnunk velük. Peter Papa.
Jy. Vicarius Pál. Hamar, hamar, fogjátok Uramat, mert
majd elüti az félőség. Dekány. Nem kell vala kegyelmed-
nek Vicarius Uram a hír mondással hertelenkedni. Vica-
rius Pál. Hamar, hamar, hozzanak hider vért Dekány.
Ihon az víz mosdassa mecht kegyelmed (es Házasságát és egy
keressé tege le kegyelmed) majd elmulatya, Vicarius
Pál. F. nöedek a Beszárkai, de ihál jó Gárdinál György U-
a Papokkal, én elejekven megyek György Gárdinál.
Soba nem tudom ha Ördög hozza az Erdélyi Eret-
nek

* Vicarius Pál uram!

nek Beszárkai, amarr hogy Isten de ellyen közel jö-
nek. Vicarius Pál. Mecht mondani az Fejedelem-
nek, hogy jönek az Erdélyi Eretnek, ám (bizony) el üte
a korszak. György Gárdinál. Hadd elaz. Istenért Vi-
carius Pál. Ugy van, most veszte fekszik. György Gard.
No Istenemre mondan, mecht keményitse az mit, mert
el költ most a tréfát, Most egy Inas tsak egy kérdést kér-
de töllem, azra sem tudok meg felelni neki, és holnap bi-
zony semben fáltnak velünk. Vicarius Pál. Mind be ér-
keftenek az Urainek is. György Gárdinál. Mind elöt-
tem borsáltam be őket, hogy am az Eretnekkel Vellek ne
szobassanak. Mert ha vellek szobassanak volna, talám
bizony mind el tritettek volna őket, mellőlünk. Sőt mecht
tudom is majd kétségben est vala amarr Inas. Vicarius
Pál. Bótsen tselkeded, hogy vellek nem hadt ad beszállni.
Zaj le, jöj be költünk fel Páspók Uramat o nádot és lá-
sunk dolgunk ha ottan. György Gárdinál. Mennyen
el kegyelmed elöt, Vicarius Uram. Vicarius Pál. Ke-
gyelmed mennyen elöt, mert én nem o vakorta jöttem abba.
az borsán. A mint példában veszem az Uram fel költ.
György Gárdinál. Isten adgyon jó napot Nagyságos
Bizony gyakorta kezdtem Nagyságos látogatni. Peter Papa.
Bizony is nem borsán ha emel gyakorta látogatni
is, tsak így ne vellek. György Gard. No eljötték az U-
ainek. Vicarius Pál. Mind az valnak és őrege fáltna
osztatának. De az Erdélyi Eretnek Beszárkai Lin-
: az

szite az Fe Biro szászok szálltak. Peter Pápa. Megb-
 ízenem hogy onnat menten ki üzzék. Róger Dekány
 mond meg a Birok külöve ki más szállára, az Ere-
 nekeket onnat, ne büszkössek. ott a háznál. Dekány.
 Tisztelt Biro Uram, azt izenél te kegyelmetnek. Pus-
 pök Uram ó Nagya, hogy ezeket az Erenekeket házadit
 más szállára küld, es tsak vellek se befélly. Biro. Szerel-
 mes Atyámsia Dekány. Mond meg Pus pök Uramnak co
 Nagyságának, Bizony én nem küldöm, sőt meg vellek esen
 ízen, mert én ez Embereken sem mi oly dolgot nem íze-
 rek lenni, kiért őket házamtól el kellene küldenem, es Ere-
 nekeken sem mondani. Sőt a meg se fűlt Jésus Christusk
 igaz hit Tanítványinak mondom es küldöm. Ezeket rend se ritat
 meg monyad to Nagyságának. Pus pök Uramnak, es ugyan
 az tref. Város képében mondom épt, hogy ha az holnap na-
 poi ötöt meggyőzhetik, soha a mi emberjüket többé ne
 lézi. Dekány. Tolertem Biro Uram ezeket. Biro. Ugyan
 e kerent mond meg a Pus pöknek. Dekány. Nagyságos Uram
 a hova Nagyságos Uram elküldt volt abban el jártam. Peter
 Pápa. Talam minnyárt ki kergette az Erenekeket. Vica-
 rius Pál. Bizony én is azt mondom. Dekány. Sokkal kü-
 lömben vagyom a mint kegyelmetek véli. Peter Pápa. Talam
 ugyan meg írté őket, befél meg jó Dekány. Dekány.
 Köpönetit izenél Nagyságos Biro Uram co Kegyelme es-
 az egef Város képében ezt izenél, Ertem ugy mond s hal-
 lom, az co Nagyságos izenél, es kívánságát, hogy az Erdelyi tá-
 mitket ki üzzem házamból, de azt bezzeg nem telekérem, sőt
 minden

minden tisztelettel lépnek nekik. György Gardinal.
 Meg rágtá az eb a szilyat. Dekány. Es azt monda, hogy
 azokat nem mondgya Erenekekenek. Sőt Vallya igaz (lelki)
 Tanítványnak, es végre beféldeből ugyan meg értem, hogy
 azokat inkább szeretné mind kegyelmeteket. Peter Pápa.
 Non est fides in parast. Sicut piscis in harasit.
 Felséges Háromság. Istén, mit kellyen ezen is gondolni!
 Vicarius Pál. Te Nagyságos akaratyából megvén a
 harangozo harangozni. Peter Pápa. Nints hízemmel!
 György Gardinal. Bizony, a mint esemben veszem,
 a Biro a gyűlésben harangoztai, de Uram rendellyük el,
 ki kivel disputáljon, mert az elöl nem ballaghatunk.
 Mert ihot a Biro Varga Ferenczel, Charianus Janossal
 es amas Lovicus János, a Mezeiük olyan mint egy o-
 los. Doctor. Amas Philop Biro is köftök vagyom. Pe-
 ter Pápa. Dútsók. Háromság te neved ben legyen min-
 den dolgonk. Mivel hogy én fob Embér vagyok, én
 tsak halgatok, mert nem visülök; hogy a fele epeles pur-
 dia kék társul adgyam magamot, a vetélkedésben
 disputátiótan, sőt disputállyatok. György G: Ha ha, ha!
 Nagyságos Uram, Sőt inkább te Nagyságos legh előfőris ilyen fo-
 kaja legyen, hogy soha oly igazat nem mond hapsin, hogy
 el hiányod, es gyakartá fel kiált sime. Peter Pápa. Bi-
 zony jó léken, sőt én Varga Ferenczel disputáluk meg.
 s ha lehet ugyan ügyekezem rajta, hogy fellyeb szollyak co
 nállal. Előfőris meg szidogatni, hogy segyeletben
 fogmi se tudjon.

Vicarius

Vicarius Pál. Nem foghó rája. Nagos Uram, affek
 lított, mert co Varga. Peter Pápa. Nam te is immár
 co melleje vonkasz. Vicarius Pál. Nem vonkasz Nagos
 Uram. Isten se adja azt, de jól tudom minden erköt
 tsét, és elméjének és voltát. Peter Pápa. Te György
 Uram, kívül disputalsz. György Gard. Ugy arányom,
 hogy kardom nem felnek Chárianus Jánostól. De Sz.
 Lásból mi tagadás, bizony én igen felek de mindazon
 által velle szembe fállok. Eftán bizony igen hamar
 meghis ütöm (am) én őt. Ha látna, hogy nem hisse eni
 nekem; úgy is velle vétem a hír nevet. Vicarius Pál.
 Ho ugy legyen és ugy telek edoyék Nagos hogy jó legyen
 mert ha mi itt most nem nyerünk, tébát újjámen flü
 letünk; de ha most el veszünk a kítól bizony igen felek
 el esünk a jó bor mellé. Peter Pápa. No, Vicarius Uram,
 te kívül disputalsz. Arányom, ha amas Olof Surogú
 Bestiával szemben állhat. Vicarius Pál. Istenemre
 mondom, hogy Sidorul görögül jól tudok, mint fentén egy
 Ember. Nemet Országban is minden disputatiótan ti
 fteffegem volt. De igen felek, hogy ez utal megh esik a
 ludá jeren; mert én ez ejel álmonban az eőss bióliát
 atal fogantam, de sőbült semmi erős bizonylatot nem ta
 laltam, kívül az Sz. Háromságot őstalmazhatnam. György
 Gardinal. Bizony Enis nem alultam, az ejel álmonban
 ugy gondolkodtam felölle; de amint ekemben véssém igen
 rop pufeta nyilnokut való idgből lóvól dörömk. Peter Pá
 Pa. Ho hadoyátok békét a fele szonak, bar tsak pappi
 restal

rossal fogjátok meg a Puskát, s ugy lojjetek velle, de megh is
 ugy am tsak pukkán, s megh megh is ijétri az embert; azonké
 pen noha minsen igen erős bizonylatunk nekünk a bióliát
 kívül az Sz. Háromságot erőstítjük, de megh is ne mindoyak
 azt, hogy nem tudunk semmit, azért erősen kiáltunk é
 nváltunk. Vicarius Pál. No Uram végezd a befédet men
 nyünk a Templomban, mert az Uramék mind be gyűlték
 és immár ugy értém hogy Varga Ferencz fel akar állani
 a Pradicullo fekében. Peter Pápa. Istenemre mondom, ha
 utánna Vesz is a fejém, de oda (bizony) nem áll, no men
 nyünk el. De apró, hozdel a Bióliát, im ez Sz. Acostin. Doctur
 könyvet is hogy mikor nemérjük a Bibliával, megh is toldhasnk
 ezrel. No Sz. Háromság Isten! Legyünk velünk. Vicarius Pál.
 Amen. Harmadik D.

Menny el, Vikarius Uram, s állasd két felé a népet, az Uram
 előtt; mert co beteges ember nem társzálhatya a népet, és
 a Statust Könyvekkel vonnyák be, és a Disputáló szemé
 lyeket ugy rendelged, hogy szemben állassunk egymással,
 de a mi felénknek nagyobb fekéket rendelgetek, hogy miket
 halhassék a kösség a befédet. A maris helyről, ha lehet ne pőd
 amas Erenek Bestiákat ugyan el rettentened. Vicarius Pál.
 Megh perzem. Majd két felé állatom s dányom a népet, né
 késsék tsak Uraságotok utánmon jóni. Hülyy a bestia de bezz
 sok nép gyűlt úgyen hamar ide. Felséges Isten, bezzeg nagy se
 gyent vallunk mi; ezek előtt ma, ha valahogy meőtsalatunk
 György Gardinal. (Eregy) Dekány, menny el, lásd megh
 ha mar el késsitexé-e Vicarius Uram a fekéket. De
 Kány.

Dékány. Azt kéri a Papi Fejedelmek, Vicarius Uram,
ha bevérték kegyelmed szíveikkel a feleket. Vica-
rius. De tsak jönnék be regenképen vadnak, és
Uraimék elunták várm. d. az ellenkező fel pedig az old;
hoggy el főktek regenképen. Dékány. In Uraságuk jölym el ment
már mindenek képen vadnak. Peter Pápa. Urr. Istén, áld meg
a gyülekezeti. Vicarius Pál. Amen. György Gárdinal.
Minek előre Rágos Urr. a Vételkedést elkezdén, tegy könyv-
rest. Peter Pápa. Van szándékunk rá, ha nem mindanad
is. **KONVORGES**

Örökre Ánya, Mindenható Urr. Istén, Ki Ánya, Jiu, &
Lélek Vagy, nagy buzgóság és alázatos szívvel könyörgünk
te neked, mi nyarajás és még szomorodot földaid, hogy min-
ket a kedves fiaidat, e mostani ügyünkben igazság & igazsággal
és Lelkessel, a te neved dicsőítésére és igazán való isme-
retre, és a haznis tudományokat ronts meg a mi szívünk
általla, hogy hírnökben nevünkben hármunkban meg-
maradassunk. Amen. Vicarius Pál. Brevis oratio pe-
netrat Caelum. **VARGA FERENCZ**

Isteneleendő Uraim (tünikrek) kike a megfeszült Jézus Ch-
ristusnak (igaz) tagai vadtok, föllok, hogy velem előnyű kö-
nyörgjétek és imádkozjátok ezt Epl. 1. Örök min.

Örökre Mindenható Istén Mennyei Földnek Je-
remptője, és a mi Urunk Jézus Krisztusnak & Ánya egy Isté-
ne, kérünk tegedet a tesztelés & Fiadert, hogy ez mi
mostani ügyünkben adgyat nekünk a te sz. Lelkessel melh-
nek általla hirdozzát és vezérellyed a mi bepedünköt az
igasságnak megvilágosítására, melyet a Pál
béli Örök

béli Örök, a mi régi ellenségünk, az ő dögletes Jü-
mannyával befederet volt, és az igazságnak utyárolt. Te-
véstet volt. Kérünk teged alázatos szívből, hogy a mi me-
vakult Atyáinkfiainak szívüket és szemüket világossá meg-
kegyelmezzesedől, hogy ökis az igazságnak utára térjen
velünk egyetemben, tisztelljenek és magasztalljanak, és tan-
menh a te Anyasz. egyházodat a Pál béli Örökök ellené
hoggy tegedet megismerhessenek egyedül való Istennel
lenni. Amen.

György Gárdinal Isténemre mondom, kép ko-
nyörgést tőle Varga Ferencz. Vicarius Pál. Tudom én
Ki a Varga Ferencz; félek rajta, hogy megma a suba fa-
ala ne vonhyon, és Püspök Urunknak a fertés fonalat az
orra ban ne vonnya, de azért meg ne mond neki.
György Gárdinal. Isténert, mi nem Gyermek vagyok én. +)
Peter Pápa. Minden ember idő szolgasson. Ichitvünk
retnek Varga Ferencz, amaz hitvím óloptól mitsoda(ru-
h) tudományt merítettél. Kivel a királyt is Felséget meg-
ruktottad. Sőt még Magyar Országban is sokakat illetel
ez tudományal, noha most fülünk hallatára tegy val-
lást (előtünk) hűtődről, mert Isténre mondom, hogy
meg ma a tüzet a hátadra tetetem.

Vicarius Pál. No bizonyára mondom afféle szótól meg-
nem ijed Varga Ferencz. Varga Ferencz. Bizonyára
az egész Anyasz. egyház emberisége, és Fejedelmisége
efféle ékretlen bepedek nem illenek. Mert az Istennel
telke nem lakozik a fel fuvalkodott, emberekben &.
Pál Apostol pedig Epl. 1. 8. megtiltja efféle ékretlen
bepe-
befe-

+) Peter Pápa. Mit tudtunk mostani, Vicarius uram! Hosszú a dolgotok.
Vicarius Pál. Bátor Magyarok uram!

bepedek nem illenek) mert az Istennek Lelke nem lakozik a
felfuvalkodó szívű emberben. Sz: Pál Apostol pedig Eph. 3.
meg tiltja effele ektelen bepédéket az embert. Továbbá Jip-
telendő Peter Uram, meoh markodban sem footad addio
(mellygsted, vagy perjeled, szeretettel szólnunk egymask
ne haraggal, hogy a miné Sz: Pál Apostol mindig minden
nek epülössének bédinkbot.

Peter Pápa. Is tudom, hogy mit mond Sz: Pál Apostol, de u-
gyan így szoktam én affele Iretnekek szólni. No tsak sen-
felelly meg én a mire kérdlek, ne tsavargó a haraggal.

Varga Ferencz. Halóasreám meoh mindom.

Peter Pápa Huj, mi az ördögöt kiáltasz olyan idén, mert
mi nem egyedül vagy. Varga Ferencz. Ugyan így szok-
tam én bédelni, hogy mindenk meoh hallják, mert ne
jósáiban Matskát árulni.

Gál Biro Hald meoh tsak Peter Püspök Uram, mert azt akar-
ja a Pöcsög, hogy nyilvan szólnának, mert ezért gyűltünk
ide, hogy meoh ertsük a jámboroknak bepédéket, mert tú-
sokkal többet teptek hozzá, vagy pedig el vészték benne.
nemis tehénnek felperesnek törvént. Peter Pápa. Hal-
gas te Vak Paraszt, mert nem tuez te ehez.

Gál Biro. No, Btenemre mondom meoh látom meoh ma, te is
mi ördög vagy. Vicarius Pál. Ugy vésztetg gonos ember.

Ugy szólna sz: Embernek?

Gál Biro. Bezzeg így szöllek, még ma többet is hull effelet!

Varga Ferencz. Szerelmes Uram mi nem feddömi jötök
már

(most) ide, hanem hogy egy mástól értekezünk, és az köse-
get jó utra igazítsuk. Ne suntozzatok. Gál Biro.
Mond el tsak, Ferencz Uram. Vállasodat. Megh látom én ha-
mit nem halgattak. Varga Ferencz. En hízlem és
vallom a' Mennynek földnek Teremtőjét, egyedül való Isten-
nek (lenni) a' ki soha senkitől semmit nem vő, és senkitől nem
tűz, ő ad mindenknek mindent, ki soha senki nem látott
Egyedül valónak mondom azért, mert Esaiasnak 48. Réf. ben a'

vagyon írva, Te tsak egyedül vagy egy Isten s Moyses 32. Réf. ben
Lásd meoh hogy én tsak egyedül légyek egy Isten Rom. 16. Gak
az egyedül való Istennek adassék a dicsiréi. Halhatatlannak
és láthatatlannak azért, mert 1 Tim. 6. Amaz halhatatlan
és láthatatlan Királynak ki tsak egyed. Ind. 1. Kiminde-
neknek Anyának mondatik. Eph. 1. Továbbá. Az egyedül
való Istent vallom a Jézus Christusk Fejének Anyának és
Istenének Eph. 1. Kérem a mi Urunk Jézus Christus Istent
amaz világosságnak Anyát, hogy adja, tünétek Bötse-
ségnek és az értelemnek lelkét Továbbá. A meoh fejtetett
Jézus Christ bízem és vallom elő Istennek egy tulajdon fia-
nak, és magzatának, ki által üdvösségem és bűncimnek
bocsanattat is várom. Kifelől az Isten önön maga bizon-
got is töt az Egből Mat. 17. v. s. Ez az én szerelmes fiam kibon-
énnekem kedvem töt őt halgassátok. Sz: Pál is azt mon-
gya hogy co nem tud egyebet, a meoh feszült Jézus Christ.
A sz: Lelket pedig harmadik Lemellynek, sem magá-
tól való Istennek nem merem mondani, Mert az Istennek
könyve azt nem tanítja sohált is. Hanem jó Lelki ismeret-
tel mondom azt, az Apostolokkal egyetemben Istennek
Fejének.

erőjének, ujjának hatalmasságának, és erősségének. *Stian*
 koknak Osztagatojának i Cor. 12. 2. Móyses i. v. 8. s. Móyses u.
 Gal Biro. Soha a mi Plebanusunk többé nem éri a mi kez
 nyerünket, ha emek ellemc mond, náim olyanok voltak
 a hitetö tsalárdok, mint a régi Papistak, azt mőda Vősar
 nap, a mi Predicatorunk, hogy ki veti a gyűlék kezéből
 azt a ki Erdélyi Szentőt tartand, Ohanis bestrük náim
 tiltanak volt, hogy meg ne ismerjük az igazságot, no had
 el: tsak: Peter Pápa: E te Vallásodot hamisnak mon
 dom, mert nem elég vallani az Istent egynek, hanem
 szükség, hogy személtében háromnak vallják és állattya
 ban egynek, meri meg is nagyon írva i Móyses i. Jeremtsün
 embert a mi képünkre, és hasonlatosságunkra; Innen nyit
 van ki tetczik, a három személté, az az a Sz: Háromság
 továbbá Sz: Máthénak utolsó részében; a hol Cs: Urunk
 így kőll; Menyetelek el tanítsátok Atyának, Fiúnak, és Sz:
 Léleknek nevében. Latod itt is meg is bizonyítatik a
 Sz: Háromság 3. Athanasius és mind a több Do
 ktorok, egy szájjal vallást tesznek az Sz: Háromságról,
 tehát nekünk is azt kell követnünk, a Jesus Cs: Uról pe
 nió is aminemű Vallástól, a mielő hamisság, mert az
 Istennek egyetlen egy Magzattya az, a ki menyben örök
 üdöknek előtte született az Istennek állattyaót, ez üdö
 bé tellyesedvén le szállott az ég ből, és emberi testet ve
 magára, Azért nem az az Istennek fia, a ki szűz Má
 riától született, hanem a ki ebben lakott. Joh. i. Verbu
 Caro factum est, az Ise testé lett, és testé von fel magá
 ra. Az Sz: Léket pedig hogy Istennek nem mindő,
 és har

és harmadik személtének az Sz: Istenben, abban
 is Főretnekül hazud, mert az Irás ötöt Istennek mon
 gya, a mint Athanasius is mondja, Isten az Atya,
 Isten a Fiu, Isten a Sz: Lélek. Latodé hol nagyon meg
 írva i Cor. 13. Gel. 5. ötöt az Irás Istennek mondja, mint
 pinton az Atyát, e volt amaz igaz Apostoli Vallás, Tehu
 ptlen Varga Ferencz ha valaha tanulnad volna, Mathé
 Biro. Vőde esedben Gal biro, Gal Biro. Vőm de nem igen
 tetczik. Mathé Biro. Miért? Gal Biro. Azért hogy tsak
 egy eses gyermek is esében vehetné, hogy három Istene
 ket mind lenni, azt mondja hogy Isten az Atya, Isten
 a Fiu, Isten a Sz: Lélek. bizony így három Isten lenne, de
 majd többet hallunk e felől, tsak halgassunk rá.
 Varga Ferencz. Erről mind az egész Atya sz: egy ház elöt
 bizonyoságot tések, hogy a Peter Püspök vallása Sz: Iráski
 vül nagyon, és emberi találmány. *Lej* Először is, mert az
 Isten sohol nem parantsolha, hogy ötöt három személté
 tistelljünk, és nem vissen ez az Vallás senkit is az örök életre
 Mert Cs: Urunk Joh. 17. azt mondja hogy Ez az örök élet
 hogy meghőc. nem azt mondja hogy tegedet három szemel
 tynék lenni ismerjenek, mint eo maga a tő Mesteretek Lú
 ther Márton, in postillena majori Dominica prima post
 Pentecostes azt mondja: Ez az Ige. Sz: Háromság embe
 ri találmány, és mindenkör jobb volna, ha Istent em litte
 nünk hejete. Vicarius Pál. Bizony émis olvadtam.
 Varga Ferencz. Harmadszor azok a Bizonyások, nem
 erősítik a Sz: Háromságot, mert moyses ott ezzel az igével te
 semtsünk, nem az Istenjében való személtéket jelent,
 arány

avvaoy érti, és akarja meg írni, hanem a teremtetnek mód-
gyát akarja meg mutatni, a Felleget Istének Sida mód sze-
rent akar tíftefféget tenni, és tulajdonítani, még a Dea-
kok is meg tartják, azt az Szollásnak formáját, noha egy
a személy a kinek Szoll, de mind azon által sokaságot je-
zo igével szól, mint Nos Ferdinandus Nos Leopoldus. To-
vábbá (és Urunk Joh. 3. meg tartja ezt a Szollásnak for-
máját, ha pedig igaz volna hogy a sz. Háromság terem-
teté volna, a Mennyei és földet, a Jöve ki betölle, Hogy a-
szent Háromság volna a Jesus Krisztusnak Atya, úgy pedig
nagy Istenség lenne nem Háromság, mert azt és Urunk
mondja Mat. 19. Hogy az ő Atya teremteté a Jersia,
és az Apfponyi áliaton. Továbbá: azt mondjuk az Apsto-
li Cédoban Hípek egy Istent Mindenható Atyában
Mennyei Földnek Teremtetőjében, Itt az Mennyei Földnek
teremtetője az Atyának tulajdoni, Mert nem mondják
azt hogy hípek a sz. Háromságban, Mennyei Földnek Ter-
emtetőjében, Az sz. Mathe irása ban pedig azt mondja és
Urunk, hogy Atyának Fiának, sz. Léleknek nevében ke-
reftelkedjének; ha jól esedben vennéd, nem azt akar-
ja ott az helyen és Urunk meg mutatni, mi legyen az Isten
hanem a Kereftsegek formáját akarja előnkben adni, nem
mondja azt hogy kereftelkedjétek sz. Háromságnak
névében, hanem az Atyának névében, hogy meg ismer-
jék az emberek, az Atyát egy magától való Istenné, és min-
deneknek kut fejének lenni, mivel az Krisztus is Istenné
és Atyának is mondak, A Fiának nevében pedig azért
kell.

23
kel meg kereftelkedni, hogy meg ismerjük őt Istenné Fiának
és udveffégeknek fundamentumának lenni, ki által az Isten
munkánk meg bekéllet, és hogy az Isten ez által akarta
magát is meg ismertetni velünk, és meg jelenteni Joh.
16. Az sz. Léleknek nevében pedig azért kell meg
kereftelkednünk, hogy az Isten munket belől sz. Lélekkel
meg könnyen, Mert jölehet a külső mosogatás is sz. Lélek
által legyen. De úgy hajt a sz. Lélek meg ismerjük Isten-
nek erejének, újának hatalmának lenni ki által Isten-
munket moorat, Act 7. Kereftelkedjétek meg a sz. Lé-
lekkel, E volna ennek az igaz sz. irás perent való Magyar-
száza és értelme. Hogy pedig Athanasiusal bizonyítas
Gudálkozom rajta, hogy te afféle cembéi találmanly
ragaszkodtal, nam azt predicallod, hogy az cembéi per-
zét el kell távoztatni, mondom azért te néked hogy
csak egy bizonyossággal bizonyítsátok meg az sz. Háromságot
a sz. Irásból, in Regebnetek törvénye alá adom ma-
gamot. Peter Papa. Bizony én ezt sokszor olvastam,
Sot Calvinus ugyan pironat efeléket, a kik oman akarják
a Háromságot bizonyítani, s erősíteni. György Gárd.
E nis olvastam úgy nagyon csak hogy nem tudom most
mi hozá nyelveretispók Uramnak. Varga Ferencz.
Azt kerdeim töléd Peter Uram, az Istenségben afe-
lyek meg szakadhatatlannak e. Peter Papa. Igénis
meg szakadhatatlannak, és el bomolhatatlannak,
egymástól mint a naptól, a meleség és a Világosság.
Varga Ferencz. Abraham harmot latott egyet
Imadot

Imádott, Sodomában az Istennek két követi ment mi-
kor Lóthot ki hoztak Gen. 19. az edgyik pedig Abraham
mal maradott volt úgy vagyóné? Gál Biro. Ugy tetszik
Peter Uram, hogy kint a Gávában esel, Soha Istenem-
re mondom hogy az én kenyereimben nem esel többé
de én magam is majd kérdést kérdek tölled. Valaki látta
az Istent? Peter Pápa. Nem tuez te ahoz. Gál Biro.
Vagy tudok vagy nem, de felelly megértek erre, mert
Bizony csak lejjében tsaragast ain meg nem mehet
el előtte Peter Pápa. Nem látta, mert Joh. 1. meg van írva
Gál Biro. Hát miért hazudz Püspök lejjében, hogy
Abraham a Sz. Háromságot hita be hozzá, hiszem Abra-
ham látta azokat, ^{a kiket be hitet} te tölled hallottam ain en azokat a Pra-
dikatióban, Hogy az Isten semmi abrahatban be nem büt.
Mathe Biro. Isten tudja Biro Uram, nam te is
csak elpédvát a nagy Bóls Embert. Peter Pápa. Az Új
Testamentumból meg bizonyítom Joh. 1. Hármán
vadnak az Ebben a kik bizonyágot tesznek Atya Fin, Sz.
Lélek, és ez az három egy állatvában. Gál Biro. Tih-
telendő Erdélyi Uraink, hadd felellyek meg én ma-
gam, az én Prædicatoromnak. Vicarius Pál. Nam u-
gyan társul vol bennünköt Biro Ura. Gál Biro. De
Istenemre mondom csak Sodsaim sem léptek, nem hogy
társaim lenniétek, mert hamissak vátok. Peter Pápa.
Nem te veled disputálók én most, hanem mással. Var-
ga

ga Ferencz. En felelek meg először, mert ez a Czikkelly
nem volt az Istennek könyvében de Hieronimus orczátla-
nul tőre be hozzája, és az igaz Bibliából most is ki tudójak
Tulajdon maga Calvinus megmondja ezt tünétek, nem
tudom ha ártástoké vagy nem, de inkább hiszem hogy na-
gyob gondod volt a jó hámos lovakra, hogy nem mint az írás
olvasára. Vicarius Pál. én Bizony sokszor olvastam, mikor
hozza érkeptem a refektől, és ugyan meg is szidtam Hiero-
nimust érte? Varga Ferencz. Ha pedig meg kérde-
nek kerjedmedet rólla kirol téz nek ezek tanu bizonyágot.
nem tudom mit felelnél rája, amakutánna, vagy tovább
mifülség az Ebben tanu bizonyágot tenni. Utolsor pedig
nem szól itt Sz. János egyeb igéről, hanem aki Ember volt
és meg. fejeztetett mi érettünk. Isel is. Vicarius Pál.
Mondom hiszem én te néked György Uram hogy ellassan
lassan lassan minköt a saba fa alá vonson. György Gar.
Istenemre mondom kép feleleteket tézen te az otsmany
Varga nemzet, de soha olly igazat ne mondhattam Vica-
rius Uram hogy helyt adgyunk neki. Vicarius Pál.
Nem hallode mit mondnak és mit sugognak ide hátra
a Parasztok. György Gard: Mit? Vicarius Pál. Bi-
zony azt mondójak, hogy kikell üzni az Országból
minket. György Gard: Ha, ha, ha, nem az eben áll a
a követ lo halála. Varga Ferencz. De jó Peter Uram
bizonyis meg a Sz. Háromságot tellyesécsen tökele-
tes bi-

tes bizonyossággal, mert halván ezt a vízfűt vonást, sokaknak refeket a' lelkek s. úgy várják vőet, a vízfűt vonásnak, és háborúságnak. Peter Pápa. Nam meg bizonyítam, a kinek vagy kettő nem elég töb sem elég en beteres ember vagyok sokat nem szólhatok.

Gál Biro. Bár azt se szólhatád volna melly hamar ki ütök a markodból. Peter Pápa. No György úram fog hozzá te is, de jól magad meg gondolva jólly, hogy valámi aproték fégyen ne essék rajtunk. G. Gárdinál. Bátor úram, de melletem légyetek, te is Vicarius úram mikor S. doul szoll melletem légy, és felelly meg. mert én ahol nem tudok, Felleges Isten ha kardra kellene, ne talam meg rostanak sem volna jo a bőre, úgy tselekednem velle.

Vicarius Pál. Semmit ne felelly. G. Gárdinál. En a Christus felől disputálok Charianus Janos Pál. Vicarius Pál. Bátor. G. Gárdinál.

Istennek akarattja a bol crössen meoh bizonyítok a' S. Háromságot, szép válogatott bizonyágokkal, a mint meoh hallá kegyd. metek Varga Ferencznek a fájat bédugokel amnyera hogy meoh nemula, hiszem Istent hogy te is meoh ma hit van Barab. lai Pap, fégyent vallaszzi miattam, ki tagadott a Fia Istennék Istenséget.

Gál Biro. Ez am a' hazug bestiáknak az ő nagy hazugságok, im az Istenre mondom a' kit nyilván latok is, és fűleimmel hallok vízfűt hazugságok, s mondgyak hogy meoh győre Ferencz úram, Oh hamis Bestiak, de mért ilyen hazugsók, meg nem bizonyíthatják a Háromságot, ihol meoh is azt mondgyak ok győtek meoh. Ur Isten miért nem ereptesz egy nagy követ rajok.

Mathe Biro. Soha bizony ez után meg az igaz beszédeket sem hiszed el, és mártot fogva Joha S. Háromság Istent nem említek, meg látod Biro úram, mit tselekedem, én az én Pápanak hadd végezze csak el a Disputációt, no márt nem szollok.

György Gárd. No jo Charianus Janos úr, mivel hogy te a régi S. Atyáknak irásától elszakadtál, és a' tellyes S. Háromságnak ellenre mondotál, és támadtál, az edes gyülekezet előtt meoh disputálok te veled, és tölled ilyen kérdést kérdek. hiszoda az élő Istennék edgyetlen egy Fia. Charianus Janos.

Az

Az élő Istennék egyeilen egy Fia, a megh sehuít Jelus Christus, a' kit az Isten halottáiból feltámasztot. Isél. 3. v 13. 1 Cor. 1. v 23. Az Abrahámnak Isáknak Jakobnak Istene, megh dütsöi tette az ő Fiát, kit tu el arulatok. György Gárdinál. A meoh sehuít Jelus Christust mondog Istent Fiának lenni. Charianus Janos. Istennék és Embernek vallom. György Gárdinál. Miért valod Istennék. Charianus Janos. Lego először azért mondom Istennék, mert Esaiás 7. v. velünk való Istennék, és crös Istennék mondgya azt, a ki szűztől születet, ezt S. Pál Rom. 9. Alcott Istennék mongya Másodszor. Istennék mondom a' S. Léleknek meoh sentelése nézve, és attol való fogantatásáért, és a S. Léleknek meoh senteléseért, meoh bizonyítatik Istennék Fiának lenni, és a feltámadásáért azt mondom, hogy Istentől való Isten.

György Gárdinál. Talám tsak üdö szerént való Istennék mondog Charianus Janos. A' testet üdö szerént valonak mondom, mert bizonyos üdöben születet, de az Istenséget a' ki a testben volt örökké valonak mondom. György Gárd. A Szűz Máriától született Fiut mondog te Istennék Fiának lenni? Charianus Janos. Hát igenis azt. György Gárdinál. Eretnek vagy mert az nem Istennék Fia a' ki Szűz Máriától születet. Charianus Janos. Hát mellyik az? György Gárd. Az Mennyeinek Földnek, Tengernek előtte, az az mindenneknek előtte, vagy minden üdöknek előtte. Az Atya Isten megh tekenté önnön maga állapotját, és megh tekentvén önnön magának állapotát, az lön az ő Fia, Ki az Istenségben második személynek neveztetik, Mert olyan örökké való és magától való Isten mint az Atya, És ez a Fiú le szálla az Éből és fel oltözék az emberi testben, és ez az Istentől születet Fiú. Mat. 5. Joh. 1. Gál Biro. Soha meg én ezt a Fiut nem tudtam emiel többé, és tudni sem akarom. Mathe Biro. Halgas jól rea Gál úram lásuk mit felel erre Janos úram. Charianus Janos. Soha nem üsmérték az S. Angyalok sem az S. Atyák, sem az S. Prophéták, sem az Apostolok ezt a Fiut, sem nem irtak cselől sohult az Evangelisták, mintsen azért a hatalmas Istennék töb fia emiel a ki S. Lélektől fogantatott Szűz Máriától születet, ezt igerte volt münkünk az hatalmas Isten, megh is

meghis azzá mint megis vagyón irva Luc. 2. Az Angyalis erről szóló Mán-
ának, Im fogasz és szülsz Fiát, és az nagy lépzen, és az legő Felsegesebb Fiak
hivattatik, láthatja ha nagy vagyone. Vicarius Pál. Kints külön-
ben. Chariannus János. Joh. 3. v. 16. Mert nagy szerencze Isten ez világot,
nien így kell, hogy az ő egy szülő Fiát adná erre. Miképpen Móyses fel emelte a kőgyö-
m az em-
ennek Fiának. ~~hogy~~ minden aki hisz en benne el ne veszen hanem örök é-
lete legyen. Rom. 8. v. 32. Mert nagy szerencze Isten ez világot, hogy az ő egy
fiát adná erre. Ki még az ő Tulajdon Fiának sem kedvezet. Gal. 4. v. 13.
ki mégis szabadt munkót a szerettségnek hatalmából, és által vit, az őfe-
relmes Fiának országában, kiből valtságunk vagyón az ő Veres által.
De hogy jobban megértsed, az Istennek nem volt olyan Fia, a ki vént nem
ontotta, és a ki Apfonyi állat magva nem lőtt volna Gal. 4. v. 4. De minék
utánna el jött az üdönk tellyes volta, el küldé az Isten az eo Fiát ki Apfonyi
állat lőn. A keresztiség idején is szó hallatott az. Eg ből
Ist az en szerelmes Fiam kiből emekem kedvem tölt őtöt halgassátok, Nem azt
mondgya itt az Isten, hogy ebben az en Fiamban vagyón a Fiam, Sőt ugyan ka-
romlást szollasz Kardinál Uram, hogy ebben a máriától születet Fiában
mondod lenni, az In Fiát, mi nem olyan volt az Szűz Mária Fia, mint te-
ritad a Zimeres köntös, ebben nyugut megis az Istennek Lelke a ki Szűz
Máriától születet Eph. 4. A Sídoknak is ilyen értelmek vala a Es felől mint
im Kardinál Uramnak, mert azt mondák a Sídok neki: Hogy volnál te
Istennek Fia? Nem de nem tudgyák hogy am az Ioseph Fia vagy. Gal. 4.
Vagy te hitván Císa Pap, megis sem akarja te meg elégedni, ezzel a Císal
a ki Sz. Lélektől fogantatott, Szűz Máriától születet, és eretünk megis se-
szittet. Mathe Biro. Soha nem halltam hogy megis mas is lakjék
ben a Mariában, bizony há szintén úgy volnais, mind lopok volnais
a beshák hogy nekünk nem mondoták, hanem csak magoknak titkolnak,
bár covek legyen soha en réám nem tolvák, ha elkerülhetem a ő nekem
a Sz. Lélektől fogantatott Fia, Az Apfonyi állat magva. Chariannus J.
Bizonyis megis Kardinál Uram betű szerent, hogy Mária Fiában lakott az
In

az Isten Fia Gárd G. Athanasiusról fogva mennyi sok tudós jámborok voltak mind
nagy értettek ezt, csak rüktököt vitt el az Ördög az igaz tudomány mellől. Chariannus János
Athanasiusról fogva mennyi tudós Doktorok és embercek voltak, ha mind fel akas-
tották volna magukat, fel akasztanák te is magadot. György Gárd. Nan.
akasztanám sőt még ha más fel akasztanais bannám. Chariannus János. Hat
miért követed az ő bolondságokat, ha sohult mint a Bibliában, Sőt megis
csak mindam is éktelen dolog. György Gárd. Megis bizonyítottam hogy a testet
előtte is látható formában volt, és megis jelent, és ő hősra ki Egyiptusból az
Istennek népet, a tűz és kőd oslop pedig volt a Jeshus Es Exod. 13. 13. Num. 14.
Erceket Sz. Pál 1 Cor. 10. A Es róla magyarázza, és ő magais azt mondgya, Es
Uramk minék előtte Abraham volna en vagyok, Ercekket azért meg bizonyítottam,
hogy nem az az Imék Fia, a ki Szűz Máriától születet, mert ez akkor nem
volt, mikor a Sídok által jöttek a Veres Tengeren. Chariannus János.
Cudálkozom hogy olyan bolts ember vagy, és főkeppen Kardinál lévén ne
kegyelless ilyen gyermekki morda szollani, olvastad Act. 7. v. 36. Hogy nem
a Fia által hősra ki Isten a Sídokot Egyiptusból, hanem az ő Angyala
által azok vezérlettek őket, Azt mondgya Sz. Pál Apostol hogy megis a Sörvent
is Angyala által adtaki. Tovább tudod mit mond Sz. Pál Apostol Heb. 1.
Hogy az Isten regentén sekkeppen szollot az Angyalnak a Próféták által, vége-
zetre szollot nekünk az ő Fia által, Látod hogy itt nyilván mondgya, hogy
csak az utolsó üdiben szollot az ő Fia által, mit tsavartok hat. Gal. Biro.
Am bizony majd meo nímulamaz Císa Pap. Chariannus János. Hogy pedig
Sz. Palra szoll 1 Cor. 10. Sz. Pál ugyan ott azt mondgya a köföklä akiből ita-
nak, árnyékosra a jövendo Messiad. hogy pedig az Sz. János irásából jól meg-
érted a dolgot, holott Es Uramk így szol, minék előtte Abraham volna en vagyok
Joh. 8. v. 58. A tünnen Mestereték Calvinus úgy magyarázza, hogy rende-
téskeppen volt. Gal Biro. Istennek kegyelmességből az utolsó üdiben vi-
latkoztak ki az Istennek igazsága, és a kecsőnek fajokat immár be-
dugak sepen Ferenc Uramk Chariannus Jánossal. György Gárd.
Azt kérdem tölled hogy a Feremptesben ott volté a Jeshus Es. Chariannus
János

János. A test ott nem volt, de az Istenfeg teremtette a Mennyet és Földet, a ki a Csaban volt mért maga mondja: az Atya én bennem vagyok, és én az Atyában, más pedig az ha azt kérde, hogy ott volt-e a Fiú a Teremtésben, mint ha keletkezett az Esaiás befédében, a hol azt mondja, hogy csak egyedül teremtette Isten a Mennyet és Földet Esa 44. v. 24. György Gard. Hát a Fiú nem teremtett semmit is. Teremtett, de inkább tette a pangó kotsihoz, és a pangó tartáshoz, hogy nem mint a Sz: Irásban, de halgass rá, im meg mondom, mit teremtett a Cs, az Adamban való romlásunkat, kit a Sátán meg rontott volt, azt a Cs ujjaival teremtette mint 2 Cor. 5. 17. Ha ki a Csban vagyok új teremtett állat, az Esaiás pedig ugyan romlásnak ujjaitojanak mondja és hívja Esa 42. Cs nem a látható világot teremtette, hanem a láthatatlant, melyet most csak hittel várunk és nézünk Gál B: Mint tesszük te neked Mathe Urat a János Urat befédte. Mathe B: Amíg a tetűk, hogy mind etlen után el halgatom a jámborok befédet, és ha lehet, ha minden mármot el költöm, de ilyen Prédicatorom les, és amaz régi álnokokat mint elűzöm el kergetem tőlém, mint hánissakat. Gál Biro. Im én is beszéllek az Uraimékkal, a Disputatio után, en is a csépre kapára hajtom a miénket, De halgassuk meg mint jár amaz kevély Vicarius Pál is, a Doctor Urammal, mert immár Cardinal György regén kifazadot belőle, mint fíntén a rósi Hegerdus, mind fajával s mind vonójával egyaránt vonja. György Gard: Szinten elrekedek nem szólhatok Charianus János Amieken pedig még ma t nyilek meg h a torkom legg jobban. Gál Biro. Elrekedél mert az igazság előtt nints hová menned. Charian János. Hogy Atya Isten Fiú Isten Vallasz Hol vagyok a Sz: Irásban a Fiú Isten? György Gard. A Fiú Isten kezdede. Charian János. Azt kérdem tehát. G: Gard: Rakva az Irás velle. Car: Jan: Mutasd meg hát hol vagyok, mert nem olvastam. G: Cardinal. Nagy dolgok az. Gál B: De mutasd meg trakt nekí jo György Urat. G: Cardinal. Holly bele nekéd keletkezik. Gál B: Nekem úgy keletkezik mint másnak, osztán várd rá trakt majd jobban

jobban beleköltök, de, had vegerze csak Charianus János Urat befédte. György Gard: Jám Istennek Fiának mondja magát. Charianus János. De Urat azt mitis tudjuk, ha nem mondanád is, De a Fiú Isten mutasd meg nekem György G: Azt akarnád te hogy mindendet kifejezz az Irás, azt várd csak. Charian Jan: Valami a mi üdvösségünkre való, meg vagyok írva a Sz: Irásban. Varius Pál. Icazt mondas. Charianus János. Az egy Atya sz: egyházelött bizomfogott éfzek, hogy Cardinal György Urat meg nem bizonyíthattya a Fiának Istenfegét a Sz: Irásból. Gál B: Hala legyen a hatalmas Istennek, hogy a hamis és orzátlan emberek meg fegyeníté az Isten. Vicarius Pál. Felségis Isten bezzeg perentsetlen nap volt e mő nekünk, de majd en is hozzá kezdek, valamint járok velle. No perentmes Urat, azt el ne hídgyitek, és neis tudatkozzék kegyelmerek rajta, hogy a Vargák meg gyűltek volna mütiköt, hanem tulajdonítsátok betegségeinket ment Páfok Urat mindenkor beteges, Cardinal Uratnak peng mindenkor meg hül, ebben a bolnapban a feje s. most is a jutot rája. Mathe Biro. Bizony meg ma átiedis meg hül, várd rá csak. Vicarius Pál. No Doctor Ur, az Uraimék az Atyáról és Fiáról elég disputálnak, a Sz: Lélek ról muis egy mástól értékezünk, azt kérdem, tölled, a Sz: lelket az irás perent, mondhanjuké olyan Istennek mint az Atyát. Doctor. Vicarius Ur. Halgas rá im meg felelek, Az Sz: Lélek olyan Imnek mint az Atyát mondami nem illik, mert a Sz: Lélek az Atyától van, se az Atya senkitől mitsen, és az egyebet semmit nem tsékedik, hanem a mire az Atyától bocsátatik, állapít emek. Vicarius Pál. Azt jótudom hogy az Atya senkitől mitsen, és hogy a Sz: Lélek is az Atyától vagyok. Doctor en sokat nem szóllok, mert látom hogy az Uraimék is lassan lassan ofotok De csak im ez kérdésre kérdlek, kire ha meg felels és elég tészen nekem, én ma tū mellétek hajlok, de elkendő ha meg nem felels te is mū mellénk hajolly. Gál Biro. Bezzeg én kötés ez, Istenemre mondom. Vicarius Pál. Ha nekéd meg nem felelek esküöm az Istenre hogy

hogy ma mellétek állok. Mathe Biro. Majd látunk valamit. Doctor.
 legelőször is bizonyítsd meg. az Új Testamentumból, hogy a Sz. Lélek har-
 madik személy legyen. Vicarius Pál. Textus szerint kívánodé: ilyen
 módon hogy a Sz. Lélek az Isteniségben harmadik személy. Doctor.
 Azt kívánom. Vic. Pál. Kérdheczte meg. Gárdinál Uram Püspök
 Uraniot, ha olvastad valahol a Sz. írásban, mert én soha nem ol-
 vastam. Péter Pápa. Nem emlékezem rá ha olvastam vagy ne.
 György Gárd. A Doctoroknál olvastam, de soha sem olvastam a Propheták-
 nál sem az Apostoloknál, sem az Evangyelistáknál. Vicarius Pál.
 So Doctor Uram én igazán meg vallom, hogy én a Bibliában nem
 olvastam, hanem a Doctoroknál ha azt be vennem. Doctor. Nem
 vélek bizony en, mert az Atya Sz. egyházat nem akarjuk mi erősi-
 ni és ekésíteni ember találmánnyal. Gál Biro. Ur Isten ha a töbi-
 gy fejegetné meg Doctor Uram mint ezt, majd meg nyertek
 Istenek. Doctor. Másodszor azt kérdem tőled, hogy valamiké a Sz.
 Atyák könyveitké a Sz. Lélek Istenek, és a Propheták vagy az
 Apostolok? Vicarius Pál. Soha nem jut eszemben hogy olvastam vol-
 na arról. György Gárd. Igen félek rajta, hogy Vicarius Uram
 az Erdélyi Atyákat fel ne tsapja ma. Doctor. Erről bizonyí-
 gót teszek Keresztények. Gál Biro. Bizony igenis Uram, Ur Iste-
 n! a ld meg a Doctor melly igen böltsen meg fű a Vicariust. Doctor
 Harmadszor azt kívánom te tőled, hogy betű szerint mutasd meg
 ezeket a Sz. írásból. Vicarius Pál. Ad. 5. 6. 2 Cor. 12. Vagyon va-
 lami Bizonyunk, de tudom hogy arról meg felelték. En igaz lel-
 ki ismeret szerint és Isten szerint szóllok, hogy soha nem olvastam
 Doctor. No Atyámfiai Keresztények adgyunk halát az Istennek
 mint mi kegyes Atyáknak, ki ez mai napon irgalmaságából
 az ő Sz. igéjé, mi közöttünk ilyen igen meg világosítottu,
 az ő ellenséget meg gyálásta, és kezük ő felseget hogy emek
 utánma is napra napra jobban jobban meg világosítu
 az ő Sz.

az ő Sz. Igéjé, és az ő Sz. Igéjének, három loit meg gyálázza Varga
 Ferencz. No Vicarius Uram kelly felomiet, a pönycos fekből és
 jojj ide a meg sefűt Jéus Krisztosai köziben. Vicarius Pál. Tiste-
 lendő Urain Keresztények kistinek és nagyok, meg halasatok.
 Vallom igaz lelki ismerettel, hogy a Pokolbeli ördög a mi ellenségek, az
 Istennek utat igen el tévesztete, és elöttünk be vágta volt, hogy mi az mi
 kegyelmes Istenünkhez ne juthatnánk, és vallom hogy mind ez ideig len-
 nagy vaklásban voltam, és tudatlanságban, inkább rászkódtam az em-
 ber találmányhoz, hogy nem mint az Istennek tista Sz. igéjéhez, ki-
 töl ez mostani órában el akarok szabadni, és minden gyálázatot in-
 kább akarok kegyelmek fenei előtt xám vállalni, hogy nem mint
 az én Istenemet ilyen éktelen nevezetekkel tisztelni, és vallást tépek
 ti kegyelmek előtt, hogy az Istent vallani háromnak személyben
 ember találmány, kivel Istent inkább bopontyuk, hogy nem mint
 tisztelnok. Továbbá más ördöktől fogva való fiut keresni, a Sz. Maria-
 tól született Fiúnál, Semmi nem egyeb, hanem az Istennek igireht
 az Ap. Dnyri állat magvat meg vetni, és Istennek akaratya
 ellen keresni üdvességet. A Sz. Lélek felől is különbet vallani, mint
 az írásban vagyon, semmi nem egyeb hanem Isten ellen való
 éktelen három lás. Mert Sz. Urunk Felmenetele után 328. Ék-
 tödével a Nicemmébéli gyűlésben találtak, hogy a Fiú ördöktől
 fogva való Fiú, vagy Isten volna az Atyával egyenlő, és hogy min-
 deneknek elötte született volna, az Istennek állat yaból, Ugyon
 azon Vaxában annak utánma 13 Eptendő múlva ismét, hogy
 a Sz. Lélek Harmadik személy volna a Háromságban. Olvasd meg
 Rufust Lib. 1. 25. Euseb. Lib. 10. 25. Azért ma kegyelmek
 előtt ellemme akard mondani, és imet kájlletk el kelek. Tü-
 ket, a nagy Istennek szereteiért kezelek, hogy e mai napon ti
 nektek, a meg térésben legyek példátok és vélem edgyig ismer-
 jetek meg. a meg sefűt Jéus Kriszt. Gál Biro. Ur Isten
 az

Vege

A Debreceni disputa
máskor

(36. l. éves)